

Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради

Кафедра природничих та соціально-гуманітарних дисциплін

Силабус

освітньої компоненти

«Медсестринська етика та деонтологія»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітньо-професійна програма: «Сестринська справа»

Вид освітньої компоненти: вибіркова

Мова викладання: державна

Форма навчання: денна

Затверджено на засіданні кафедри
природничих та соціально-гуманітарних
дисциплін

Протокол №1 від «25» серпня 2022 року

Завідувач кафедри к.п.н., доцент

Круковська І.М.

2022

Загальна інформація про викладача

Назва освітньої компоненти	МЕДСЕСТРИНСЬКА ЕТИКА ТА ДЕОНТОЛОГІЯ
Викладач	Боримська Любов Вадимівна, асистент кафедри
Профайл викладача	http://www.zhim.org.ua/kaf_p_s_g.php
Контактний телефон	0673452755
E-mail:	lubovborimskaya@gmail.com
Сторінка освітньої компоненти	в системі ІНТРАНЕТ
Консультації	<i>Консультації: П'ятниця з 14.10 до 14.40 Онлайн комунікація з використанням відео-або аудіотехнологій (ZOOM, Viber, Skype, Telegram, електронна пошта) в робочі дні з 9.30 до 17.30</i>

1. Назва освітньої компоненти

«Медсестринська етика та деонтологія»

2. Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	12
Семинарські заняття / практичні / лабораторні	20
Самостійна робота	58

3. Ознаки освітньої компоненти

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
2022	2-й	2-й	223 «Медсестринство»	3/90	1	ПМК	Вибіркова

4. Передумови вивчення освітньої компоненти

- ґрунтується на попередньо вивчених ОК: «Історія медсестринства та медицини», «Основи психології та міжособове спілкування», «Філософія», «Правознавство», «Педагогіка»;
- інтегрується з такими ОК: «Основи психології та міжособове спілкування», «Основи сестринської справи», «Основи права та законодавства в охороні здоров'я», «Ріст і розвиток людини», «Репродуктивне здоров'я», суспільними науками, клінічними дисциплінами;
- закладає фундамент для подальшого засвоєння студентами знань та умінь з циклу ОК професійної і практичної підготовки бакалавра.

5. Мета й завдання освітньої компоненти

Значні досягнення сучасної наукової думки, прогрес медицини за останні роки сприяє неухильному впровадженню в роботу медичних закладів нових методів діагностики і лікування, що потребує складної і різноманітної апаратури і більш конкретної спеціалізації знань медичних працівників. Створюється ситуація, коли медичні працівники зосереджуються на дослідженні окремих органів і систем, що часом заслоняє сприйняття ними хворого як особистості, ускладнює спостереження за страждаючою людиною. Саме це стає актуальною проблемою медичної етики і медичної деонтології сьогодення.

Мета даної освітньої компоненти «Медсестринська етика та деонтологія» полягає в підготовці медичної сестри до спілкування з пацієнтом і встановлення їхньої ефективної взаємодії.

Медсестринська справа належить до соціономічних професій, що ґрунтується на системі людина – людина та потребують дотримання конфіденційності при здійсненні фахових завдань.

У медицині та медсестринській справі зокрема виникає багато етичних проблем, що стосуються народження, смерті, трансплантації, клонування, репродуктивного здоров'я тощо, у зв'язку з чим знання етики і деонтології залишаються для медичної сестри актуальними.

6. Компетентності

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра дана ОК забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей.

Загальні:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Навички міжособистісної комунікації, взаємодії.
- міжособистісна командна робота;
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні:

- Лідерство та менеджмент.

7. Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення освітньої компоненти

Програмні результати навчання, згідно профілю програми, після вивчення ОК «Медсестринська етика та деонтологія»:

- Використовувати знання, формулювати ідеї, концепції з метою їх подальшого застосування в професійній діяльності.
- Використовувати знання, вмінні, навички з метою розв'язання конкретних задач.
- Позитивно сприймати необхідність етико-деонтологічних засад, проявляти повагу до індивідуального та культурного різноманіття, професійну відданість етичній практиці.
- Визнання необхідності балансу між свободою та відповідальністю, власної відповідальності за свої вчинки, адаптація поведінки до прийнятих системних цінностей.
- Самостійність і відповідальність в роботі, професійна відданість етичній практиці, усвідомлення відповідальності за пацієнтів, Демонстрація професійно, соціальної та емоційної поведінки.

8. Методична картка освітньої компоненти

Лекції:

№	Назва тем
1.	Тема 1. Основні принципи та поняття медсестринської етики та деонтології. Історичні аспекти становлення етики та деонтології.
2.	Тема 2. Помилки в професійній діяльності медпрацівника та їх етичне оцінювання. Збереження лікарської таємниці
3.	Тема 3. Психологічні основи спілкування медичної сестри і пацієнта.
4.	Тема 4. Взаємовідносини медичних працівників.
5.	Тема 5. Біоетичні проблеми в сучасній медицині.
6.	Тема 6. Етико-деонтологічні аспекти в діяльності медичних сестер різних спеціальностей.

Практичні заняття:

№	Назва тем
1.	Тема 1. Основні принципи та поняття медсестринської етики та деонтології
2.	Тема 2. Історичний розвиток медсестринської етики та деонтології
3.	Тема 3. Помилки в професійній діяльності медпрацівника та їх етичне оцінювання.
4.	Тема 4. Збереження лікарської таємниці
5.	Тема 5. Психологічні основи спілкування медичної сестри і пацієнта.
6.	Тема 6. Психологічні основи спілкування медичної сестри з «особливим» пацієнтом, та пацієнтом геронтологічного профілю.
7.	Тема 7. Взаємовідносини медичних працівників.
8.	Тема 8. Біоетичні проблеми в сучасній медицині.
9.	Тема 9. Етико-деонтологічні аспекти в діяльності медичних сестер різних спеціальностей.
10.	Підсумковий модульний контроль

Самостійна робота:

№	Назва тем
1.	Героїзм у медицині
2.	Правопорушення при наданні невідкладної медичної допомоги.
3.	Принцип колегіальності
4.	Типи медичних сестер
5.	Етичні аспекти опитування хворих
6.	Ятрогенні захворювання,(соррогенії): причини виникнення та шляхи уникнення
7.	Права людини в системі охорони здоров'я
8.	Згода пацієнта на окремі види медичних втручань
9.	Етико-деонтологічні аспекти при роздаванні і прийомі ліків. Проблема болю. Ефект „плацебо”
10.	Лікувальний режим та його види
11.	Хірургічний профіль. Операція. Психологічні проблеми, пов'язані з анестезією
12.	Симуляція. Дисимуляція. Профілактика суїциду

9. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за освітньою діяльністю ЗВО, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль. Форма контролю: ПМК.

Контроль знань і умінь ЗВО (поточний і підсумковий) з освітньої компоненти «Медсестринська етика та деонтологія» здійснюється згідно з трансферно-накопичувальною системою організації освітнього процесу. Рейтинг ЗВО із засвоєння освітньої компоненти визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з освітньої компоненти, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (залік, ПМК) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і здобувачів освіти на першому занятті. Рівень знань оцінюється: «відмінно» – ЗВО дає вичерпні,

обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань; «добре» – ЗВО володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань; «задовільно» – ЗВО дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань; «незадовільно з можливістю повторного складання» – ЗВО дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК) – 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти при вивченні освітньої компоненти «Медсестринська етика та деонтологія»

Модуль 1

Поточне тестування та самостійна робота									ІДРС	ПМК	Сума
Модуль 1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
6	6	6	6	6	6	6	6	6			
54									6	40	100

Примітка T1, T2 – T9 – теми практичних занять згідно програми, ПМК – підсумковий модульний контроль

Оцінювання здобувача освіти відбувається згідно «Положення про організацію освітнього процесу»

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	0-34

10. Політика освітньої компоненти

Політика щодо академічної доброчесності.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності (сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання) та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (недопущення академічного плагіату, списування, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, заборона використання додаткових джерел інформації, інтернет ресурсів без вказівки на джерело, використане під час виконання завдання тощо). З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в наукових та навчальних працях викладачів, науково-педагогічних працівників інституту та здобувачів в закладі розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та здобувачів Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради». За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Житомирському медичному інституті ЖОР». Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку інституту та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин ЗВО інституту регламентується «Положенням про порядок відпрацювання здобувача освітими Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять».

Політика щодо дедлайнів.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених вивченням навчальної дисципліни і визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляції

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів контрольних заходів знань здобувачами вищої освіти ЖМІ ЖОР» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_apel_rezult.pdf. Заява подається особисто в день оголошення результатів контрольного заходу начальнику навчально-методичного відділу інституту, реєструється в загальному відділі і передається проректору з навчальної роботи та розглядається на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного робочого дня після її подання. Здобувач має право бути присутнім на засіданні апеляційної комісії. При письмовому контрольному заході члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання, з даної освітньої компоненти детально вивчають та аналізують письмові матеріали контрольного заходу. Повторне чи додаткове опитування здобувача апеляційною комісією заборонено. Результати апеляції оголошуються здобувачу відразу після закінчення розгляду його роботи, про що здобувач особисто робить відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії.

Політика щодо конфліктних ситуацій.

У ЗВО визначено чіткі механізми та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, дискримінацією, сексуальними домаганнями та ін. Упроваджено ефективну систему запобігання та виявлення корупції, вживаються заходи, спрямовані на підвищення доброчесності працівників і здобувачів освіти інституту, дотримання правил етичної поведінки, створення додаткових запобіжників вчиненню корупційних дій і пов'язаних із корупцією правопорушень. Рішенням Вченої ради затверджено: Антикорупційну програму <http://www.zhim.org.ua/images/info/antikorruption.pdf>, «Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків», http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_komisiya_korupcii.pdf, План заходів з виконання антикорупційної програми відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» http://www.zhim.org.ua/images/info/plan_zahodiv_korupciya.pdf, яким передбачено проведення інститутом антикорупційних заходів під час здійснення своїх статутних завдань.

Для вирішення питань, пов'язаних із запобіганням будь-яких форм дискримінації, зокрема і за ознаками статі, в інституті діє «Телефон Довіри», (0412-46-19-62) звернувшись по якому, здобувачі освіти мають можливість отримати анонімну, екстрену, безкоштовну, кваліфіковану допомогу. Створена «Скринька довіри», до якої анонімно можуть звертатись здобувачі ЗВО, залишати там свої скарги чи пропозиції. Також у закладі розроблено План заходів щодо попередження мобінгових/булінгових тенденцій у Житомирському медичному інституті ЖОР https://www.zhim.org.ua/images/info/polozh_buling.pdf, «Положення про політику запобігання, попередження та боротьби з сексуальними домаганнями і дискримінацією» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_seks_domag.pdf, працює практичний психолог.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Васянович, Г. П. Вибрані твори: у 7 т.- Т. 3: Педагогічна етика: навч. посіб. / Г. П. Васянович. - Львів : Норма, 2015. - 420 с.
2. Етика ділового спілкування: навч. посіб. / В. Г. Воронкова [та ін.]. - Львів : "Магнолія 2006", 2016. - 312 с.
3. Касевич, Н.М. Медсестринська етика і деонтологія: підручник / Н. М. Касевич. - 3-тє вид. виправлене. - К. : ВСВ " Медицина", 2015. - 200 с.
4. Ковальова, О. М. Деонтологія в медицині: підручник / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргалін-Корнілова, Н. М. Герасимчук. - К. : ВСВ Медицина, 2015. - 240 с.
5. Назар П.С., Віленський Ю.Г., Грандо О.А. Основи медичної етики. — К.: Здоров'я, 2015. — 344 с.
6. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / О. М. Ковальова [та ін.]. - К. : ВСВ "Медицина", 2016. - 392 с.
7. Терешкевич, Г. Т. (с. Діогена) Основи біоетики та біобезпеки : підручник / Г. Т. Терешкевич. - Тернопіль : ТДМУ "Укрмедкнига", 2014. - 400 с.

Допоміжна:

1. Грабова А. Психологія спілкування медсестри і пацієнта // Медична сестра. — 2011. — № 1. — С. 30—31.
2. Етичний кодекс медичної сестри України // Сімейний лікар +. — 2012. — № 5. — С. 5.
3. Запорожан В.М. Нооетика — філософські і світоглядні основи глобальної біоетики // Лікарський вісник. — 2012. — № 1. — С. 56—62.
4. Кодекс професійної етики Міжнародної ради медсестер (1973) // Сімейний лікар +. — 2014. — № 5. — С. 4.
5. Москаленко В.Ф., Попов М.В. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні проблеми. — Вінниця: Нова книга, 2005. — 218 с.
6. Нечерда В. Біомедична етика — наука про виховання людства // Медична сестра. — 2015. — № 1. — С. 27—29.
7. Пасечко Н.В., Лемке М.О., Мазур П.Є. Основи сестринської справи: підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2012. — 544 с.

Викладач

(підпис)